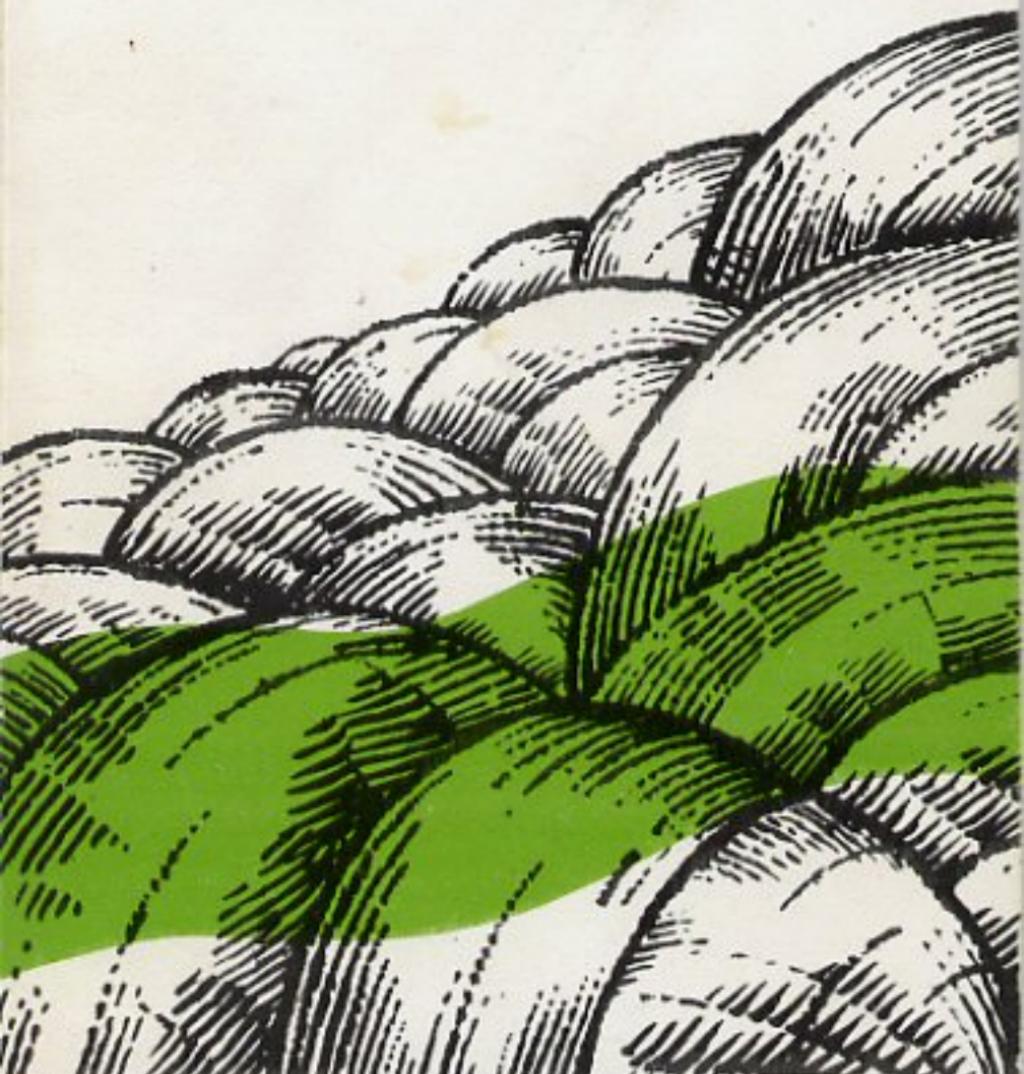

dorde đurić

epitaf
kraj zelene rijeke

đorđe đurić

epitaf

kraj zelene rijeke

Kostajnica 1981.

Biblioteka: »Kostajnički list«

IZDAVAČ: »Kostajnički list«, Kostajnica

UREDNIK
Mojica Ignjatić

Naslovna strana i ilustracije
Ivica Antolić

Tehnički urednik
Duško Slatković

Tisak: GRO »Nina Maraković« Kostajnica

Pišući tekstove za spomenik poginulim mještanima sela Slabinja, kraj Kostajnice, bio sam duboko potresen sudbinom blizu šest stotina palih muškaraca, žena i djece.

Njima, s dubokim poštovanjem, posvećujem ove stihove koji su izvedeni kao recital prilikom otkrivanja spomenika u Slabinji 30. svibnja 1981. godine!

Autor

SLABINJA JE DALA OGROMNE ŽRTVE

Selo Slabinja jedno je od 39 sela u općini Kostajnica. Smjestilo se na lijevoj obali rijeke Une, desetak kilometara nizvodno od Kostajnice, u prekrasnoj živopisnoj unskoj dolini. Una je ovdje političko-administrativna granica između SR Hrvatske i SR Bosne i Hercegovine, ali i faktor zajedništva, bratske suradnje i uzajamnog ispmaganja stanovnika koji stoljećima žive na njenim obalama. Duž sela vodi regionalna cesta od Kostajnice prema Dubici, Jasenovcu i dalje do auto-puta Bratstvo-jedinstvo kod Novske.

U svojoj podužoj povijesti selo je dijelilo sudbinu ostalih naselja u ovom kraju. Decenijama je bilo u sastavu Vojne krajine i to u njenoj prvoj borbenoj liniji prema osmanlijskom carstvu.

U vrijeme stare Jugoslavije, kao i ranije, stanovnici Slabinje bavili su se isključivo zemljoradnjom i stočarstvom. Tek je poneki imućniji seljanin povremeno otvarao gostionicu ili trgovinu kućnim potrepštinama, a bilo je i kovačkih, stolarskih ili krojačkih zanatskih radnji koje su više bile dopunski, nego osnovni izvor prihoda njihovih vlasnika. Rijetki pojedinci odlazili su u grad na školovanje ili na izučavanje zanata. To su uglavnom bila djeca imućnijih zemljoradnika.

Neposredno uoči II svjetskog rata i okupacije naše zemlje u Slabinji je bilo oko 1.150 stanovnika, 2 male trgovine, nekoliko zanatskih radnji, škola sa oko 120 učenika i 2 učitelja i zadružna štedionica. U političkom životu Slabinjci su se u to vrijeme pojavljivali uglavnom u vrijeme izbora s neujednačenim utjecajem buržoaskih političkih stranaka.

Utjecaj Komunističke partije Jugooslavije kao jedine progresivne političke snage u to vrijeme u našoj zemlji počeo se u Slabinji sve više osjećati uoči i nakon izbijanja II svjetskog rata. To je bio rezultat konsolidacije KPJ i njenog sve šireg i efikasnijeg dje-lovanja i utjecaja u narodu nakon dolaska druga Tita na čelo Partije. Zapravo, dolaskom druga Tita za generalnog sekretara KPJ razvila se i na području Siska i Banje i u susjednoj Bosni aktivnost na organizaciono-političkom konsolidiranju i jačanju aktivnosti i utjecaja organizacija KPJ. To je urođilo pozitivnim utjecajem na političko stanje i raspoloženje i u Slabinji. Izravni nosioci progresivnih komunističkih ideja u Slabinji bili su članovi i simpatizeri KPJ u selu i članovi KPJ iz kostajničke partijske organizacije.

Prva čelija Komunističke partije u Slabinji osnovana je u rujnu 1941. godine. Njeni članovi bili su Zdravko Kolar (sekretar), Blažo Jukić, Jandrija Jukić i Vukosava Simić, dvoje Srba i dva Hrvata.

Osnivanjem partijske organizacije stvoreno je političko jezgro za organizirani rad na razvijanju naprednih političkih pogleda na aktualna društveno-politička zbivanja i za razvijanje narodnooslobodilačkog pokreta u selu, u kome su Slabinjci masovno sudjelovali i dali ogromne žrtve. Komunisti su tumačili političku situaciju, hrabrili, borili se protiv malodušnosti i neprijateljske propagande. Ljudi su osjetili da ima netko tko ih vodi, usmjerava i organizira.

Prema tome, presudan utjecaj na političko ponašanje Slabinjaca u burnim događajima koji su uslijedili nakon okupacije naše zemlje imala je politička linija i aktivnost KPJ u zemlji, u Kostajnici i u selu. A u povijesti sela razdoblje okupacije i norodnooslobodilačke borbe nedvojbeno je najburnije, najteže, dramatično i tragično, ali istodobno i najslavnije. U te četiri godine rata, od 6. travnja 1941. do oslobođenja općine Kostajnica 4. svibnja 1945. godine, Slabinja je pretrpjela relativno najveće žrtve, patnje i stradanja od svih sela u komuni, pa i šire. Ali to je istovremeno i razdoblje snažnog patriotskog osvješćivanja, sazrijevanja slobodarskog i revolucionarnog duha i formiranja jake organizacije KPJ i SKOJ-a, osnivanja narodnooslobodilačkog odbora, organizacije USAOH-a i AFŽ i odlaska znatnog broja mladića i djevojaka u partizane. Kronologija događaja to najbolje pokazuje.

Napad njemačkih i talijanskih armija i njihovih satelitskih saveznika na staru Jugoslaviju i njena brza kapitulacija izazvala je u selu zbuđenost, neizvjesnost i strah. Tu neizvjesnost i strah još je više povećalo uspostavljanje Pavelićeve Nezavisne Države Hrvatske i grubo nasilje i bahatost pripadnika ustaškog pokreta i Mačekovih seoskih straža.

Tokom 1941. godine uhapšeno je dvadesetak uglednih Slabinjaca i učitelj Ilija Milojević, koji je bio progresivno orijentiran. Napad Hitlera na SSSR, te ustanak u Potkozarju i na Baniji pobudio je unutrašnje nade. Dio odvažnijih mladih ljudi odlazi tokom jeseni preko Une u Bosnu u partizane među Kozarčane. To su bili prvi borci iz ustaničke Slabinje iz koje je polovica njenih žitelja u toku NOR-a ugradilo svoje živote u temelje naše slobode.

1942. godine, zbog povećanog terora i ponижavanja od strane ustaša, raste mržnja prema novom režimu i istovremeno nuda i vjera u partizane i njihovu pobedu. Uporedo s tim formira se i raste jasno i čvrsto

opredjeljenje za narodnooslobodilačku borbu i njenu narodnooslobodilačku vojsku, te optimizam i vjera u pobjedu.

Tokom zime i proljeća odlazi još jedan dio mlađih ljudi među kozaračke partizane. Organizirano se u selu prikuplja novac, sanitetski materijal, so i druga pomoći za partizane i šalje u Bosnu. Razvija se svijest o otporu i pripadnosti narodnooslobodilačkom pokretu.

U proljeće 1942. uslijedila su nova pojedinačna hapšenja seljaka. Istodobno je iz Dubice potajno stigla obavijest da se ustaške vlasti spremaju da cijelo selo otjeraju u fašističke logore i na prisilni rad u Njemačku. Umjesto čekanja pognute glave, Slabinja se organizirano kolektivno diže od 7. do 10. svibnja i staro i mlado u čamcima prelazi preko Une u Bosnu na oslobođeni teritorij. Prebjegle obitelji razmještene su po bosanskim selima.

Zitelje srpske nacionalnosti koji su ostali u selu ustaše su pokupili i otjerali u nepovrat. To je bilo prvo masovno istrebljivanje sela **Slabinje**.

U vrijeme ofanzive na Kozaru svi Slabinjci se povlače zajedno sa potkozarskim narodom na Kozaru i proživljavaju cijelu kataklizmu i epopeju bitke na Kozari. Nakon pada Kozare jedan dio je otjeran u Njemačku, jedan dio u logore, jedan dio u slavonska sela da služe kod slavonskih seljaka, a jedan dio se uspio vratiti u selo. Taj dio je nakon kraćeg vremena pohvatan i također otjeran u nepovrat. To je **drugo masovno istrebljivanje Slabinjaca**.

U tim ljetnim mjesecima 1942. godine proživljivani su najdramatičniji dani. Znatan dio odraslih muškaraca i djevojaka uključio se u redove NOV, velik dio stanovnika je izginuo, pomro i nestao na Kozari, u logorima i drugdje. Selo je totalno razbijeno i svaki dio se snalazio kako je znao i umio. Ustaške vlasti su u selo naselile odbjegle Muslimane iz Istočne Hercegovine. Tako je selo postalo muslimansko.

Krajem 1942. godine mnoge preživjele porodice i pojedinci vraćaju se u sela Baniye i Banijskog trokuta ili u potkozarska sela kod prijatelja i rodbine. Svi se listom uključuju u organizacije narodnooslobodilačke borbe — USAOH, SKOJ, AFŽ, u pionirske čete itd. i potpomažu NOB prema svojim mogućnostima. Revolucionarni ratni vihor zahvatio je sve Slabinjce i mlado i staro.

Tokom ljeta i jeseni 1943. godine gotovo sve porodice koje nisu otjerane u Njemačku vraćaju se u selo i žive zajedno s doseljenim muslimanskim življem

do prosinca. U selu se u tom razdoblju ilegalno organiziraju i djeluju partijska čelija, SKOJ, USAOH, AFŽ, seoski NOO i razvija se raznovrsna politička i druga aktivnost na liniji NOB.

U listopadu iste godine jedna jedinica kozaračkih partizana protjeruje iz sela doseljene Muslimane. Nastaje slavlje, ali i strah od osvete koja je ubrzo i uslijedila.

Najprije je jedne subote na pazarni dan u Dubici pohapšeno i u Jasenovac otjerano oko 30 slabinskih žena. Poslije toga, većina Slabinjaca je odbjegla u susjedna bosanska i banijska sela, naročito mlađi dio. One koji nisu odbjegli ustaše su 17. prosinca 1943. godine opkolile, pohvatale i pogubile pokraj seoske crkve sv. Petke, a crkvu su srušili. To je treće masovno **istrebljivanje Slabinjaca**, u kome je u jednom danu i na jednom mjestu poklano i strijeljano i u jednu ruku pokopano 96 Slabinjaca i Slabinjki.

Tokom 1944. i 1945. godine do oslobođenja Slabinjci su se nalazili po selima Banijskog trokuta, Banije i Potkozarja i u jedinicama NOVJ, a jedan dio na prisilnom rad u Njemačkoj i u logorima Jasenovcu, Staroj Gradiški i drugdje. Selo je u tih godinu i 4 mjeseca prazno i pusto. U njemu su samo neprijateljski vojnici, rovovi i bunkerji.

Slabinjci koji su se nalazili u selima oslobođenog i poluoslobođenog teritorija uključili su se i aktivno djelovali u antifašističkim društveno-političkim organizacijama i narodnooslobodilačkim odborima. Zajedno sa stanovnicima tih sela radovali su se pobnjedama jedinica NOV i POJ, oplakivali poginule, zaklane i progname i sudjelovali u osiguravanju hrane, kurirskih veza i utočišta za partizane, radovali se pobnjedama jedinica Crvene armije i zapadnih saveznika i s naredom tih sela odlazili u zbjegove i radne akcije i dijelili sve radosti i patnje naroda u revoluciji. To je vrijeme nezadrživog uspona NOB i s tim uporedo vjere u narodnooslobodilačku vojsku, Tita, KPJ i pobjedu — vrijeme neuništivog revolucionarnog zanosa u svakom Slabinjcu.

Nakon oslobođenja Dubice i Kostajnice 4. maja 1945. godine Slabinjci se s raznih strana vraćaju svojim kućama. Mnogi se susreću prvi put nakon više godina, ljube se i grle, raduju se i plaću, po selu se pjeva i jauče u isto vrijeme. Prebrojavaju se obitelji i ukućani, raspituju jedni za druge i za one kojih nema, za mnoge se pouzdano potvrđuje da se više nikada neće vratiti, jer je videno da su poginuli, zaklani, umrli, a za neke se ništa ne zna pa ostaje tinjati nada da će se ipak vratiti. Mali broj se kasnije vratio ili javio iz

jedinica NOV, iz Njemačke ili neke druge evropske zemlje, a najviše je takvih zauvijek ostalo na bojištima diljem Jugoslavije, u Potkozarju i Baniji i u logorima smrti — Jasenovcu, Staroj Gradiški, Mathauzenu . . . Od oko 1.150 stanovnika Slabinje, koliko ih je bilo 1940. godine nestalo je i poginulo u toku II svjetskog rata 107 u redovima NOV i 443 kao žrtve fašističkog terora.

Oni koji su se vratili našli su u selu zgarište ili potpuno prazne kuće, štale i ambare i zarasla dvorišta i putove. Gotovo su svi bili bez ijednog grla stoke, bez lonca i poklopca, bez sjekire i motike, bez ikakvih uvjeta za život, ali sa snažnom voljom i vjerom u sebe, u svoju vojsku i svoju vlast. Odmah su organizirane akcije obnove i oporavka koje su vodile osnovna organizacija KPJ i SKOJ, seoski NOO i odbor AFŽ i USAOH.

Poslije oslobođenja Slabinja je prošla put obnove i izgradnje kao i sva sela općine Kostajnica i naše zemlje. Prošla je fazu izgradnje bajti, omladinskih radnih akcija, fazu sukoba sa Staljinom i Informacionim biroom, osnivanja i djelovanja seljačkih radnih zadruga, fazu masovnog odlaska omladine u gradove, fazu elektrifikacije sela i asfaltiranje cesta i preko 30 godina aktivno sudjeluju pod vodstvom Partije i druga Tita u izgradnji socijalističkog samoupravljanja i našeg samoupravnog političkog sistema.

Danas u Slabinji živi 497 stanovnika i pretežno se, kao i prije rata, bavi zemljoradnjom. Ali, znatan dio ne živi samo od toga, nego svi učesnici NOV koji se nalaze u selu primaju zaslужenu penziju, supruge palih boraca i žrtava fašističkog terora primaju invalidinu, a dio mještana ima zasnovan radni odnos u tvornicama ili drugim organizacijama udruženog rada i svakodnevno putuju na posao, a živi u selu.

Selo je 1963. dobilo struju, a cesta je asfaltirana 1971. godine. Gotovo svako domaćinstvo ima radio, frižider, električnu peć i televizor, a veći broj domaćinstava posjeduje traktore, druge suvremene strojeve, te osobne automobile. Na mjestu predratnih i poratnih straćara uzdižu se brojne nove moderne seoske kuće.

Selo ima područno odjeljenje Osnovne škole »Petar Mećava« iz Dubice s 21 učenikom, trgovinu, prostore i društveno-političke i kulturno-zabavne aktivnosti i svakodnevne autobusne veze prema Kostajnici, Dubici i dalje.

Izvan sela je mnogo radnika i intelektualaca koji su se u selu rodili, a danas su u tvornicama električari, strojari, inženjeri, tehničari ili u školama profesori, itd. Većina ih je usko povezana sa selom, podržava njegov razvoj i sve progresivne akcije.

Od rata je prošlo 36 godina življenja i stvaranja u slobodi pod vodstvom i zastavom Partije i Tita.

Za cijelo to vrijeme u Slabinjcima je neprekidno tinjala žarka želja da jednog dana ovjekovječe uspomene na sve svoje poginule, umrle i nestale u Drugom svjetskom ratu. Spomenik žrtvama ustaškog pokolja i ubijanja u prosincu 1943. godine, koji je dignut 1951. godine, nije bio adekvatan veličini žrtava koje je selo dalo i podnjelo. Zbog toga je na inicijativu osnovne organizacije SK i osnovne organizacije SUBNOR-a 1978. godine donesena odluka na zboru birača da se pristupi izgradnji spomenika svim borcima narodnooslobodilačkog rata i žrtvama fašističkog terora sela Slabinje. Iste godine osnovan je Odbor za izgradnju spomenika koji je vodio cijelokupnu aktivnost.

Kao rezultat uporne aktivnosti društveno-političkih organizacija sela, savjeta mjesne zajednice i Odbora za podizanje spomenika, a uz veliku moralnu i materijalnu pomoć i podršku općinskog komiteta SK, općinske skupštine, i svih društveno-političkih organizacija i subjekata u općini krajem svibnja dovršena je izgradnja spomenika čiji je autor Stanislav Mišić, a izvođač radna organizacija »Zagrepčanka« iz Zagreba.

U donjem dijelu spomenika nalazi se jedan od najdužih spiskova palih boraca i ŽFT jednog sela (547 prezimena i imena) iz kojeg se uzdižu piridalni stub u visini od 15 metara. To simbolizira da slabinjske žrtve i stradanja nisu bila uzaludna. Simbolizira uspon u slobodu onih koji su preživjeli ratnu kataklizmu, u čije su temelje ugrađeni životi, krv i kosti onih koji su pali na Kozari, u Jasenovcu i diljem Hrvatske, Jugoslavije i Evrope.

Nedaleko piridalnog stuba postavljeno je 5 kamenih ploča koje simboliziraju 5 ratnih godina, tj. pet godina stradanja, patnji i uporne borbe za život i slobodu naroda sela Slabinje. U njih je uklesana kratka povijest sela u toku NOB i to na svakoj gromadi opis najvažnijih događaja iz jedne godine rata.

Otkrivanje spomenika obavit će se 30. maja 1981. godine u povodu 40. godišnjice ustanka i socijalističke revolucije naroda i narodnosti Jugoslavije, u mjesecu u kome je selo 1942. godine kolektivno prebjeglo na oslobođeni teritorij u Potkozarje, u mjesecu u kome je rođen spasilac naših naroda, drug Tito i naša sloboda, u mjesecu u kome je ostvarena pobjeda nad Hitlerovom Njemačkom i oslobođeno selo Slabinja i općina Kostajnica.

U povodu i čast otkrivanja spomenika održat će se veliki narodni zbor na kome će u prisustvu više hiljada stanovnika općine Kostajnica i susjednih bo-

sanskih sela govoriti predsjednik Sabora SR Hrvatske, drug Jure Billić.

Spomenik će otkriti **Zdravko Kolar**, jedan od prvoboraca sela Slabinje, prvi sekretar partitske čelije u Slabinji, General-major JNA u penziji i doktor pedagoških nauka.

Pišući tekstove na spomenik palim Slabinjcima, književnik Đorđe Đurić, koji je osobno doživio tešku ratnu tragediju i tri godine proveo u logorima u našoj zemlji, u Poljskoj i Njemačkoj, inspiriran veličinom žrtava našega sela, brojem palih i patnjama svih Slabinjaca, napisao je poemu »EPITAF PRAJ ZELENE RIJEKE« koju će, u okviru svečanosti otkrivanja spomenika, izvest teatar Scene revolucije iz Zagreba (Marija Kohn, Slavica Jukić, Bobi Maroti i Ljubo Jelčić) i grupa recitatora iz Srednjoškolskog centra »Nina Maraković« iz Kostajnice, a uz pratnju pjevačkog zbora iz Kostajnice, (zborovođa Aleksandar Pavišić). Zbor recitatora uvježbavala je Marica Krupić, a režiser izvedbe je **Mirko Merle** iz Scene revolucije.

Poemu »Epitaf kraj zelene rijeke« objavljuje »Kostajnički list« i time obogaćuje ovu svečanost koju posvećujemo našima najdražima koji su pali za našu slobodu i sretan život budućih generacija.

U povodu otkrivanja spomenika Novinsko-izdavačka radna organizacija »Radničke novine« iz Zagreba i Odbor za proslavu izdali su spomen-značku »Slabinja 1941-1945.«.

Otkrivanjem spomenika svim palim borcima i žrtvama fašističkog terora sela Slabinje, društveno-političke organizacije i mještani Slabinje, Slabinjci koji danas žive u Petrinji, Sisku, Zagrebu, Beogradu, Banja Luci i drugdje, Skupština općine i rukovodstva društveno-političkih organizacija komune Kostajnica i svi oni koji su na bilo koji način sudjelovali i pripomogli izgradnji i otkrivanju ovog spomenika, odužili su se onima koji su najviše dali za našu slobodu — koji su dali svoje živote. Odužili smo se mrtvima i podigli vječno svjedočanstvo koje će živima biti upozorenje da nikada više ne dozvole da se ponovi 1941. godina i da čuvaju slobodu i bratstvo i jedinstvo kao zjenicu oka svoga onako kako nas je stalno učio veliki vođa naše revolucije, naš drug Tito.

Mirko MECAVA

*Stoljećima ovdje su živjeli ljudi
Seljački, težački, tvrdo i pošteno.
Bili su robovi svojih polja,
zaljubljeni u svoju zelenu rijeku,
u svoje pitome brežuljke
i svoje šume pune ptičijeg pjeva.
Ovdje su budili zore,
jutrili svoja težačka jutra,
nad plugom sagibali leđa
i večerima mjesecu šaptali snove.
Ovdje je tekla njihova matica života,
ovdje su živjeli, pjevali, tugovali
i umirali s nadom
da će ipak stići bolji dani,
da će dogodine polja roditi bolje nego lani,
da će sinovi imati više sreće
i manje žuljeva tvrdih,
da život može biti ko sunce,
ko pjesma i cvijeće.
Ovdje se živjelo teško
ali s nadom.
Ljudi su braća bili,
voljeli život
i dane ispunjene radom.
Nisu slutili da će našom cestom bijelom,
da će našim selom
doći aveti rata,
da će zvijeri stići
umjesto prijatelja i brata.
Čovjek je ovdje poštivao susjeda,
volio ljude
i pazio na njihova prava.
Ovdje je srna slobodno išla svojom stazom
i čovjek poštivao mrava.
Ovdje smo rađali,
rasli,*

*posrtali i ustajali,
hodali uspravno
i išli ravno.*

*Ovdje smo pjevali svoje pjesme,
igrali svoja kola,
imali svoje svece
i slave,
svoje radosti i tuge,
svoje svadbe i proštenja,
svojim smo mrtvima čitali svoja opijela
spominjući njihova dobra djela,
njihove podvige i poštenja.
Na ovom smo komadu domovine
njeni sinovi bili,
za nju smo pjevali pjesme,
ispijali zdravice
i njeni vojnici
bili.
Vjerovali smo u ljepše zore,
u sunčanija proljeća,*

*očekivali smo rodnija ljeta,
i darovima bogate jeseni,
i blage zime.
Vjerovali smo da će i nama stići
još mnoga slobodna stoljeća.
Ali su cestama bijelim
došle kolone crnoga mraka.
Mrak je stizao sa svih strana
i ljudima skrivaо sunce.
Mrak je zagospodario šumama,
mrak je zaprijetio poljima
na kojima su žita umivala zeleno lice
i obećavala darove žute.
Mrak je gasio svjetiljke
u kućama uz rijeku i radao zle slutnje
i opake sumnje.
Mrak je došao iz dalekih daljina,
obučen u zeleno,
zadojen mržnjom
i zadahom smrti.*

*Mrak je obilazio sve naše svijetle kutke,
otimao naše pjesme o zori,
gasio naše zvijezde
i kriješnice razigranog proljeća.*

*Mrak je marširao u naše domove
i majkama budio uspavanu djecu
a bakama otimao snove
o žetvi žutih valova žita.*

*Mrak je okovao ševinu proljetnu melodiju
i radosne pjesme mladića
koji su u dokonim noćima
odsanjavali svoje ljubavi.*

*Mrak je sijao strah po našim mislima
i najavljavao dolazak koljačkog noža.*

*Mrak je ljudima i svecima zabranio
da se mole i obećavaju nade,
da se obraćaju svome bogu
očekuju milost davno obećanu
onima što su osuđeni da koračaju
pod zvjezdanim svodom
određeni da zemlji daruju znoj i suze,
i krv vrelu.*

*Mrak je marširao po našem selu
i uzimao sve što je naše.*

*Mrak je otimao noći i dane,
sunca i zvijezde,
pjesme i tuge,
šume i polja,
svetinje i groblja.*

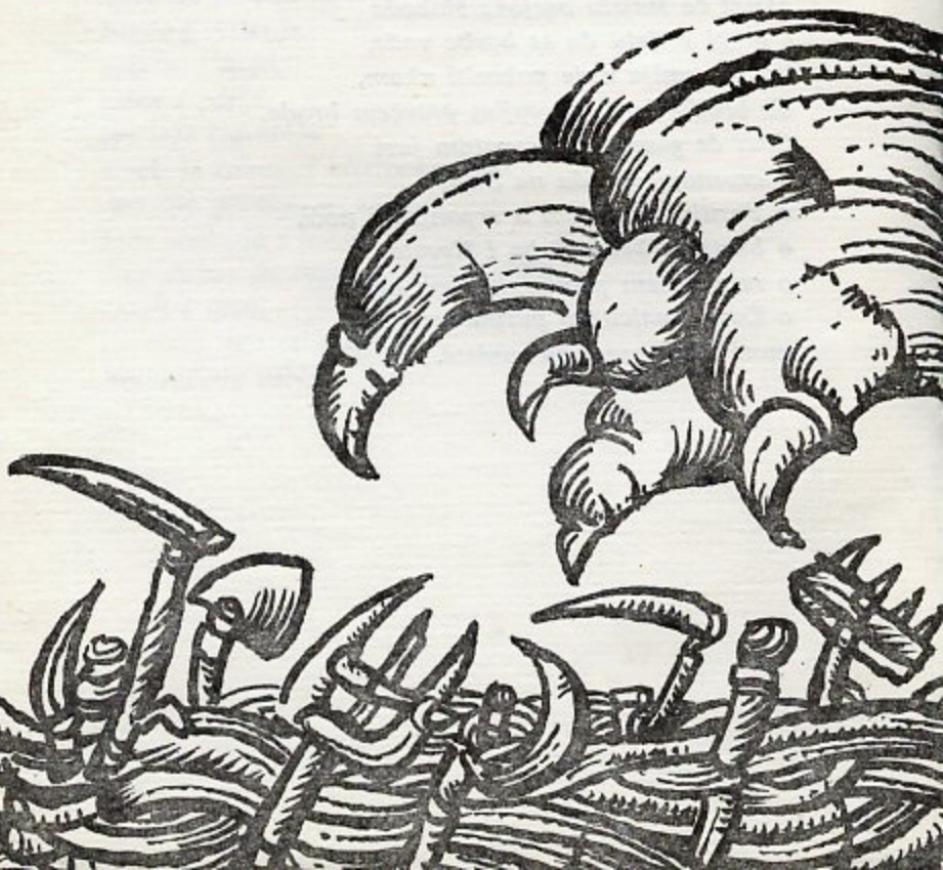
*Mrak je zamutio bistrooku Unu,
rastužio planinu — majku,
klaoo nadanja i sanje
i obećavao da ćemo postati zemlja
smrti i rana,
da ćemo postati zemlja
bespravnog roblja*

*koje nikada neće
podići bunu.*

*No, usred mraka zgažene Evrope,
usred noći, okova i rana,
krik slobode zemlja rodna rodi.
Čovjek neće da živi u mraku,
čovjek neće živjeti bez zora
i bez prava da slobodan svojom stazom ide.*

*Njegovo srce zakucati mora
za rodna polja na obali rijeke,
za šumarke pune ptičijeg pjeva,
za večeri tihe kad se glasa ševa,
za momačke pjesme u noćima bijelim,
za pjesme kosaca u zelenom lugu,
za svatovska kola i pravo na tugu,
za pravo srne da se zorom javi
i zrikavca da zriče u travi,
za proplanke rodne pune žutog klasa,
za majčine želje da oženi sina,
za bakinu radost što joj unuk stasa,
za dječje igre i čudesne snove,
za naše ptice što jatima plove,
za dragu Unu što talasom zove,
za pravo na život i radosti nove.
Kriknut će Tito ustaničkim krikom,
razvit će smjelo barjake slobode
i javiti svijetu da se borbe vode,
da se zemlja neće pokoriti nkom,
da brodari smjeli svojim pravcem brode.
Stići će glasnik da šapatom javi
o crvenom odredu na Savi,
o Vasilju gnjevnom u srpanjskoj noći,
o bratstvu braće Srba i Hrvata,
o ratu našem protiv strašnog rata,
o Kozari-majci što purpurom blista,
puna lista, puna komunista.*

O slobodi što će jednom doći.
O slobodi što će jednom doći.
O slobodi što će jednom doći.
Onda su ponovo stigle legije mraka,
došli su koljački noži
da zemlji istoče krv naših majki,
da prerežu grla stasitih mladića,
da kao vukovi bijesni kolju našu djecu,
da mirnu dolinu pretvore u groblje,
da naše proglase za svoje,
da slobodne ljude pretvore u roblje,
da domove otmu i ugase vatre
što su davno zapalili preci,
da se narugaju našoj riječi, pjesmi,
da dom sruše gdje su stolovali sveci,
gdje smo se stoljećima obraćali bogu,
vjerujući u ljubav, bratstvo i u slogu.
Stigli su moćni i silni,
žedni ljudske krvi.

Stigli su sa zastavom smrti
i nalogom da se život gasi.
Zabranili su čovjeku da pjeva i plače,
da bira stazu po kojoj će ići,
da noćima svoje snove sniva
i kruh svoj žanje s talasavih njiva.
Donijeli su patnje,
jauke i krike,
prokletstva i tuge.
Ugasili su selo
gdje je nekad život cvao
a cestom pustom doveli su druge
da na našem žive
život tužan, zao.
Ali, mi smo išli za krikom slobode.
Mi smo srcem prebrodili vode
svoje drage rijeke,
mi smo vođeni slobodom
išli na pute daleke
na kojima nije raslo cvijeće
i s kojih se mnogi povratiti neće.

*Crvena planina s onu stranu Une
postala je tvrđava i nada,
selu je našem širom otvorila vrata,
darovala srce svakom tko pati i strada,
primala ga ko najdražega brata,
kao dragog druga što se kune
da će i u smrti vjeran biti,
pod zastavu borbe stati
i mraku crnom slati ubojne plotune.*
*Kozara je pod zastavu zvala.
Kozara je nama nadu dala.
A mi smo se okleli
da ćemo u selo pusto opet stići,
na zgarištima zapaliti vatre
i na grobovima palih zasaditi cvijeće,
da naše selo mrtvo ostat neće.
Da naše selo mrtvo ostat neće.
U porodu života uskrsnut će mrtvi,
u životu novom vaš će život biti,
u srcu našem mi ćemo vas skriti,
u tugama našim vječno ćete biti.
U tugama našim vječno ćete biti.
Šest stotina palih u strašnome ratu.
Šest stotina ugasilih života,
šest stotina uzaludnih nada,
šest stotina krikova u noći,
šest stotina umorenih srca,
šest stotina prerezanih grla,
šest stotina onih koji neće doći
da selu svome zavijaju rane
i s nama grade naše ljepše dane.
Šest stotina mrtvih — to je selo mrtvo.
Šest stotina mrtvih — to je groblje.
Šest stotina rana — jezero je krvi.
Šest stotina srca — ljubavi je more.*

*Mi ne znamo gdje su mnogi pali,
gdje su zemlji svoju snagu dali.
Mi im nismo zapalili svijeće
i na grobu zasadili cvijeće.
No njihova želja našu želju vodi,
jer su pali idući slobodi.
U maršu života njihov korak zvoni,
u ljubavi našoj vječno žive oni.
U ljubavni našoj vječno žive oni.
U ljubavni našoj vječno žive oni.
Spavajte u nepoznatim rakama ranjene zemlje
na kojoj nije bilo mjesta za vaše korake,
za vaša žita i večernje pjesme kraj zelene rijeke.
Spavajte u tami nepoznatih raka
i plićacima prljavih voda.
Spavajte u planinama plavim
i travama što rastu iz vaših pogleda.
Spavajte u dalekim dimovima
što se rađahu iz ognja umorenih tijela.
Spavajte u sjaju zvijezda
koje čuvaju sjaj vaših mrtvih zjena.
Spavajte u tugama našim
i u zapisima o danu kad je zaklana sloboda.
Spavajte u pepelu domova na obali Une
i u pokliku planine
što kriknu ustaničkim krikom.
Spavajte u srcima majki
i suzama djece.
Spavajte u ožiljcima ljudske slobode
i u čovjekovom zavjetu da će joj vjeran biti.
Spavajte rasuti svijetom
kao što spavaju mrtve latice cvijeća poslije oluje.
Spavajte tamo gdje jeste
i gdje ćete vječno biti.
Spavajte iza koluta žica,
iza zidina tamnica crnih,
spavajte u korijenju trava
i u zavičaju riba.*

*Spavajte uspavani na stazama ratnika slobode,
u vrletima planina
u biljezima o vremenu najvećeg mraka.
Spavajte u riječima uklesanim u kamene gromade
i u damaru naše krvi.
Spavajte u uspomenama živih i ranama mrtvih.
Spavajte u našim tugama što će trajati
dok zvijezde budu sjale nad vašom zelenom rijekom.
Spavajte u krošnjama pitomih šuma
gdje ste sanjali daleke zore.
Spavajte u nadama našim
i u pjesmi budućih dana.
Spavajte u našim molitvama za čovjeka,
u koracima našim što idu cestama sreće
pravcem kamo ste krenuli s nadom.
Spavajte oslobođeni lažnih snova
o nebesima koja će spasiti ljudsko pravo
da se slobodno živi.
Spavajte pod našim suncem kojem smo vratili vatru,
pod zvijezdama koje sjaje kao vaše oči.*

*Spavajte u legendama o ljudima
koji su žar srca
darovali žaru ljudske slobode.
Spavajte pod zemljom,
u dimu,
u suzi i tuzi,
u sjećanju i pjesmi,
u zakletvi i nadi,
u srcima majki
i leleku djece,
u najcrnjem mraku
i krvavoj vodi.
Vi ste u nama
i bit ćete s nama.
Jer vi ste živi
u našoj slobodi.
Jer vi ste živi
u našoj slobodi.
Jer vi ste živi
u našoj slobodi.*

**TEKSTOVI NA SPOMENIKU
PALIM SLABINJCIMA**

1941.

**U SLABINJI JE POČETKOM 1941. GODINE ŽIVJELO
OKO 1100 STANOVNIKA.**

**POD UDARCIMA FAŠISTIČKE NJEMAČKE I NJEZINIH
SAVEZNIKA RASPALA SE STARA JUGOSLAVIJA.
USTAŠKE VLASTI NEZAVISNE DRŽAVE HRVATSKЕ UVODE,
UZ POMOC OKUPATORA, NEČUVENI TEROR,
ZATVARAJU, ZLOSTAVLJAJU, ISELJAVAјU
I UBIAјU NEDUŽNE LJUDE.**

**U SLABINJI JE UHAPŠENO DESETAK UGLEDNIJIH
MJEŠTANA.**

**KOMUNISTIČKA PARTIJA JUGOSLAVIJE ORGANIZIRA
NARODNOOSLOBODILAČKI POKRET U KOJI
SE UKLUČUјU I SLABINJCI.**

**OD 1. SEPTEMBRA U SELU DJELUJE CELIJA KPJ
OD 4 ČLANA I 5 KANDIDATA.**

DIO OMLADINE ODLAZI U PARTIZANSKE JEDINICE NA KOZARI.

1942.

TEROR USTAŠA POSTAJE SVE ŽEŠĆI.
OSLOBODILAČKI POKRET SE RAZGARA I ŠIRI.
SLABINJCI 9. I 10. MAJA ORGANIZIRANO PRELA-
ZE UNU U OSLOBOĐENA SELA POTKOZARJA.
ŽITELJE KOJI NISU POBJEGLI U BOSNU USTASE
HVATAJU I TJERAJU U LOGORE.
SELO JE OSTALO PUSTO.
ZA VRIJEME FAŠISTIČKE OFENZIVE NA KOZARI
SLABINJCI DIJELE SUDBINU PARTIZANSKOG POT-
KOZARJA. MNOGI SU U ZBIJEGOVIMA I U STROJU
BORACA JUNAČKE KOZARE IZGUBILI ŽIVOTE. MA-
NJI DIO USPIJEVA SE POTAJNO VRATITI U SELO,
A VECINA IH PADA U RUKE FAŠISTA. ONI IH TJE-
RAJU NA PRISILNI RAD I U LOGORE SMRTI ŠI-
ROM EVROPE.
U NAPUŠTENU SLABINJU USTAŠKE VLASTI DOSE-
LJAVAJU OBITELJI PRIPADNIKA USTAŠKOG PO-
KRETA.

1943.

TOKOM PROLJECA DIO PREZIVJELIH SLABINJACA
VRAĆA SE U SVOJE SELO I PONOVO ORGANIZIRA
ŽIVOT.

DJELUJU PARTIJSKA I SKOJEVSKA ORGANIZACIJA,
AKTIVI USAOH-a I AFŽ-a I SEOSKI NARODNOOSLO-
BODILAČKI ODBOR.

U OKTOBRU JEDINICE NOV PROTJERUJU IZ SE-
LA DOSELJENIKE.

USTASE PROVODE OKRUTNU ODMAZDU : U DU-
BICI HAPSE OKO 30 SLABINJKI, A 17. DECEMBRA
OPKOLJAVAјU SELO I KOD SEOSKE CRKVE UBI-
JAJU I KOLJU 96 ŽENA, DJECE I STARACA.

PREOSTALI ŽITELJI POBJEGLI SU ISPRED USTA-
ŠKOG NOŽA NA OSLOBODENA PODRUČJA BANIJE
I POTKOZARJA.

SELO JE PONOVO PUSTO.

1944.

SLABINJCI SU RASUTI PO BANIJSKIM I POTKOZARSKIM SELIMA I UMIRU U LOGORIMA SMRTI ŠIROM EVROPE.

SVI KOJI MOGU ORGANIZIRANO DJELUJU U NARODNOOSLOBODILAČKOM POKRETU ILI SE BORE U JEDINICAMA HEROJSKE TITOVE VOJSKE.

**SLABINJCI PATE, TUGUJU I TRPE, GLADUJU I UMIRU, ALI VJERUJU U POBJEDU NAD FAŠIZMOM.
SELO JE PUSTO, ALI NIJE MRTVO.**

1945.

**OD 6. MAJA 1945. PREŽIVJELI SLABINJCI VRACAJU
SE U SELO.**

**VRATILI SU SE NA ZARASLA OGNJIŠTA I ZGARI-
ŠTA SVOJIH DOMOVA DA IZBROJE MRTVE, LIJE-
CE RATNE RANE I ZAPALE OGANJ SLOBODNOG
ZIVOTA.**

**DOŠLI SU I ZAKLELI SE DA ĆE ĆUVATI BRATSTVO
I JEDINSTVO KAO ZJENICU OKA, BRANITI SLO-
BODU DOMOVINE I ZAVIČAJ UZ ZELENU UNU.
ZAKLELI SE DA ĆE TRAJNO ĆUVATI SJECANJE
NA SVOJE PALE, ČIJI SU ŽIVOTI UTKANI U TE-
MELJ NAŠE SLOBODE I SREĆU BUDUCIH POKO-
LJENJA.**

**VJEĆNO ĆE ŽIVJETI LEGENDA O 548 PALIH SLA-
BINJACA — O 107 POGINULIH U REDOVIMA NA-
RODNOOSLOBODILAČKE VOJSKE JUGOSLAVIJE I
441 ŽRTVI FAŠISTIČKOG TERORA.**

U LEGENDI — ONI ĆE VJEĆNO ŽIVJETI S NAMA!

**SLABINJCI POGINULI U
NARODNOOSLOBODILAČKOJ
BORBI NIKAD VAS NEĆEMO
ZABORAVITI**

1. ĐUJA BADNJEVIC (67)*
2. JULIKA BADNJEVIC (35)
3. LJUBA BADNJEVIĆ (15)
4. ANA BASIĆ (68)
5. ANDA BERISAVAC (42)
6. ANDA BERISAVAC (36)
7. DRAGAN BERISAVAC (18)
8. DRAGICA BERISAVAC (16)
9. DRAGINJA BERISAVAC (29)
10. EVICA BERISAVAC (6)
11. JOVO BERISAVAC (32)
12. JULIKA BERISAVAC (72)
13. LJUBA BERISAVAC (4)
14. MIRKO BERISAVAC (39)
15. STOJA BERISAVAC (52)
16. BOGDAN BIUKOVIC (7)
17. CVIJETA BIUKOVIC (72)
18. DAMJAN BIUKOVIC (52)
19. DRAGICA BIUKOVIC (55)
20. DRAGINJA BIUKOVIC (20)
21. DUŠAN BIUKOVIC (38)
22. ĐURO BIUKOVIC (56)
23. GLIGO BIUKOVIC (52)
24. JOVICA BIUKOVIC (1)
25. LJUBA BIUKOVIC (3)
26. LJUBAN BIUKOVIC (20)
27. MARA BIUKOVIC (50)
28. MARIJA BIUKOVIC (72)
29. MATIJA BIUKOVIC (37)
30. MILKA BIUKOVIC (23)
31. MILKA BIUKOVIC (31)
32. MILOŠ BIUKOVIC (21)
33. MIRKO BIUKOVIC (21)
34. MIROSLAV BIUKOVIC (1)
35. PERO BIUKOVIC (4)
36. DUŠAN BIŽIĆ (15)
37. ĐURO BIŽIĆ (66)
38. JOVO BIŽIĆ (37)
39. KATA BIŽIĆ (36)
40. LJUBA BIŽIĆ (17)
41. MARICA BIŽIĆ (74)
42. MILE BIŽIĆ (76)
43. MIRKO BIŽIĆ (45)
44. PERO BIŽIĆ (19)
45. SLAVKO BIŽIĆ (5)
46. STEVO BIŽIĆ (19)
47. STOJA BIŽIĆ (38)
48. STEVAN BOSNIĆ (59)
49. ANA BOŠCANIN (9)
50. BOGDAN BOŠCANIN (44)
51. DAVID BOŠCANIN (58)
52. DRAGA BOŠCANIN (10)

* godina starosti

53. DRAGAN BOŠČANIN (7)
54. DRAGINJA BOŠČANIN (32)
55. DUŠAN BOŠČANIN (38)
56. ĐURO BOSCANIN (20)
57. GLIGO BOŠČANIN (40)
58. JAGODA BOŠČANIN (67)
59. JOVO BOŠČANIN (12)
60. MARIJA BOSCANIN (49)
61. MILKA BOŠČANIN (20)
62. MILJKA BOŠČANIN (53)
63. MIRKO BOŠČANIN (55)
64. SAVA BOŠČANIN (56)
65. STANA BOŠČANIN (38)
66. STEVO BOSCANIN (9)
67. TEODOR BOŠČANIN (72)
68. TIMO BOŠČANIN (17)
69. UROŠ BOSCANIN (38)
70. ANA BOŽIĆ (12)
71. BOŠKO BOŽIĆ (16)
72. DANICA BOŽIĆ (43)
73. ĐURO BOŽIĆ (20)
74. JANJA BOŽIĆ (47)
75. JOVAN BOŽIĆ (44)
76. LJUBA BOŽIĆ (14)
77. MILE BOŽIĆ (2)
78. SVETOZAR BOŽIĆ (8)
79. TOMO BOŽIĆ (1)
80. JOVO BRADARIĆ (52)
81. MARA BRADARIĆ (25)
82. STEVO BRADARIĆ (20)
83. MILAN ČALIĆ (21)
84. MILKA ČALIĆ (8)
85. NEDELJKO ČALIĆ (36)
86. RUŽA ČALIĆ (32)
87. BORO DAVIDOVIC (18)
88. MILENA DAVIDOVIC (24)
89. OBRAD DAVIDOVIC (27)
90. ANDA DRAGAS (70)
91. ĐURO DRAGAS (67)
92. JOVANKA DRAGAS (79)
93. JOVO DRAGAŠ (15)
94. KATA DRAGAŠ (50)
95. MARA DRAGAŠ (21)
96. NIKOLA DRAGAŠ (42)
97. PERO DRAGAŠ (42)
98. SOKA DRAGAŠ (23)
99. ROSA DRAGIČEVIĆ (21)
100. DUŠAN DRAGOJEVIĆ (32)
101. MILJA DRAGOJEVIĆ (31)
102. PERO DRAGOJEVIĆ (22)
103. SAVA DRAGOJEVIĆ (95)
104. BOGDAN DRVENICA (49)

105. KATA DRVENICA (74)
106. STOJAN DRVENICA (21)
107. DRAGINJA DUDUNIĆ (38)
108. ĐUJA DUDUNIĆ (36)
109. MIĆO DUDUNIĆ (9)
110. MIRKO DUDUNIĆ (38)
111. NADA DUDUNIĆ (5)
112. PERO DUDUNIĆ (8)
113. STOJAN DUDUNIĆ (37)
114. JULA DUKIĆ (22)
115. LJUBA ĐURIĆ (57)
116. STEVO ĐURIĆ (62)
117. ANA GĀĆIĆ (1)
118. ANDA GĀĆIĆ (57)
119. BRANKO GĀĆIĆ (2)
120. DRAGAN GĀĆIĆ (19)
121. DUSANKA GĀĆIĆ (2)
122. ĐURO GĀĆIĆ (38)
123. ĐURO GĀĆIĆ (17)
124. JAGODA GĀĆIĆ (33)
125. JELENA GĀĆIĆ (40)
126. JOKA GĀĆIĆ (67)
127. MATIJA GĀĆIĆ (58)
128. MILAN GĀĆIĆ (21)
129. MILE GĀĆIĆ (29)
130. MILKA GĀĆIĆ (35)
131. MILOŠ GĀĆIĆ (15)
132. MILJA GĀĆIĆ (52)
133. MILJA GĀĆIĆ (29)
134. MIRKO GĀĆIĆ (67)
135. SAVO GĀĆIĆ (40)
136. SIMO GĀĆIĆ (41)
137. SOKA GĀĆIĆ (50)
138. SVETISLAV GĀĆIĆ (17)
139. VUKOSAVA GĀĆIĆ (6)
140. BRANKO IĆITOVIĆ (1)
141. ĐURO IĆITOVIĆ (21)
142. LJUBA IĆITOVIĆ (18)
143. MILE IĆITOVIĆ (67)
144. MILE IĆITOVIĆ (2)
145. MILKA IĆITOVIĆ (19)
146. SOKA IĆITOVIĆ (21)
147. SOKA IĆITOVIĆ (16)
148. ANA IGNJATIĆ (57)
149. ANDA IGNJATIĆ (28)
150. DANICA IGNJATIĆ (48)
151. ĐURO IGNJATIĆ (23)
152. JOVICA IGNJATIĆ (58)
153. KATA IGNJATIĆ (58)
154. MARA IGNJATIĆ (49)
155. MILICA IGNJATIĆ (42)
156. MILJA IGNJATIĆ (31)

157. MOJICA IGNJATIĆ (44)
158. NIKOLA IGNJATIĆ (55)
159. SAVA IGNJATIĆ (34)
160. SRETO IGNJATIĆ (7)
161. STEVO IGNJATIĆ (4)
162. STOJAN IGNJATIĆ (33)
163. DRAGINJA IVANIŠEVIĆ (47)
164. JANKO IVANIŠEVIĆ (50)
165. MILAN IVANIŠEVIĆ (33)
166. MILE IVANIŠEVIĆ (74)
167. STOJA IVANIŠEVIĆ (60)
168. STOJAN IVANIŠEVIĆ (53)
169. ANA JAKŠIĆ (53)
170. ANA JAKŠIĆ (43)
171. DANICA JAKŠIĆ (13)
172. ĐURO JAKŠIĆ (52)
173. JOVAN JAKŠIĆ (18)
174. MILAN JAKŠIĆ (13)
175. MIRKO JAKŠIĆ (19)
176. NIKOLA JAKŠIĆ (41)
177. STANA JAKŠIĆ (47)
178. STEVO JAKŠIĆ (55)
179. DRAGINJA JELIČIĆ (10)
180. DUŠAN JELIČIĆ (23)
181. GOJKO JELIČIĆ (6)
182. MIRKO JELIČIĆ (4)
183. JELA JELIČIĆ (26)
184. LJUBA JELIČIĆ (26)
185. NIKOLA JELIČIĆ (23)
186. PETAR JELIČIĆ (14)
187. SAVO JELIČIĆ (28)
188. STEVAN JELIČIĆ (57)
189. UROŠ JELIČIĆ (34)
190. ANDRIJA JUKIĆ (37)
191. ĐURO JUKIĆ (5)
192. JULIA JUKIĆ (33)
193. MATO JUKIĆ (63)
194. DRAGICA JUNJIGA (12)
195. JULIKA JUNJIGA (33)
196. DRAGINJA JURIĆ (12)
197. LJUBA JURIĆ (22)
198. MARIJA JURIĆ (46)
199. STANKO JURIĆ (48)
200. ANA KOLAR (57)
201. ANA KOLAR (49)
202. ANĐA KOLAR (67)
203. ANĐA KOLAR (42)
204. BORO KOLAR (2)
205. DRAGA KOLAR (7)
206. DESANKA KOLAR (21)
207. DUŠAN KOLAR (34)
208. DUSANKA KOLAR (4)

209. DUJA KOLAR (27)
210. ĐURO KOLAR (62)
211. ĐURO KOLAR (38)
212. GROZDANA KOLAR (4)
213. ILIJA KOLAR (38)
214. JOVAN KOLAR (1)
215. JULIKA KOLAR (67)
216. MARTA KOLAR (62)
217. MATIJA KOLAR (30)
218. MICO KOLAR (3)
219. MILAN KOLAR (26)
220. MILE KOLAR (18)
221. MILE KOLAR (3)
222. MILENA KOLAR (34)
223. MILKA KOLAR (38)
224. MILKA KOLAR (22)
225. MILKA KOLAR (32)
226. MILOŠ KOLAR (37)
227. NIKOLA KOLAR (60)
228. NIKOLA KOLAR (32)
229. PERO KOLAR (23)
230. PERO KOLAR (26)
231. PETAR KOLAR (54)
232. RADOJKA KOLAR (11)
233. RANKO KOLAR (5)
234. SAVA KOLAR (59)
235. SIMO KOLAR (23)
236. SLAVKO KOLAR (20)
237. SOKA KOLAR (58)
238. SRETO KOLAR (6)
239. STEVO KOLAR (33)
240. TIMO KOLAR (49)
241. TOMO KOLAR (3)
242. VASO KOLAR (63)
243. ZDRAVKO KOLAR (21)
244. ANA KOPUNOVIC (16)
245. ANĐA KOPUNOVIC (19)
246. DRAGINJA KOPUNOVIC (56)
247. MILKA KOPUNOVIC (13)
248. NEVENKA KOPUNOVIC (4)
249. PERO KOPUNOVIC (6)
250. VASO KOPUNOVIC (42)
251. ANA KOVACEVIC (14)
252. BOŽO KOVACEVIC (78)
253. DRAGINJA KOVACEVIC 36
254. GOJKO KOVACEVIC (11)
255. JOVAN KOVACEVIC (37)
256. MALENICA KOVACEVIC (60)
257. MARIJA KOVACEVIC (57)
258. MILKA KOVACEVIC (73)
259. MILKA KOVACEVIC (13)
260. PETAR KOVACEVIC (40)

313. GLIGO MILANKOVIĆ (29)
314. ILIJA MILANKOVIC (18)
315. ILIJA MILANKOVIC (12)
316. JELICA MILANKOVIC (72)
317. JOVO MILANKOVIC (32)
318. JULIKA MILANKOVIC (52)
319. KATA MILANKOVIC (45)
320. LJUBA MILANKOVIC (12)
321. MARTA MILANKOVIC (18)
322. MILE MILANKOVIC (50)
323. MILICA MILANKOVIC (13)
324. MILJA MILANKOVIC (33)
325. MILJA MILANKOVIC (16)
326. MILOŠ MILANKOVIC (8)
327. MIRKO MILANKOVIC (67)
328. MIRKO MILANKOVIC (30)
329. NIKOLA MILANKOVIC (17)
330. PERO MILANKOVIC (4)
331. RADE MILANKOVIC (52)
332. RADOJKA MILANKOVIC (1)
333. RUŽA MILANKOVIC (47)
334. SIMO MILANKOVIC (50)
335. STEVAN MILANKOVIC (52)
336. STEVO MILANKOVIC (10)
337. STOJA MILANKOVIC (62)
338. TIMO MILANKOVIC (26)
339. TOMO MILANKOVIC (49)
340. ZORKA MILANKOVIC (36)
341. DUSAN MILATOVIC (21)
342. ĐURO MILATOVIC (57)
343. MIRKO MILATOVIC (28)
344. PELKA MILATOVIC (59)
345. GLIGO MILNOVIC (74)
346. ILIJA MILNOVIC (45)
347. PERO MILNOVIC (6)
348. SAVA MILNOVIC (74)
349. ĐURO MODRINIC (46)
350. DRAGINJA NJEŽIĆ (62)
351. DUSANKA NJEŽIĆ (7)
352. ĐURO NJEŽIĆ (63)
353. JOVO NJEŽIĆ (28)
354. LJUBA NJEŽIĆ (37)
355. LJUBA NJEŽIĆ (24)
356. LJUBINKA NJEŽIĆ (4)
357. MARA NJEŽIĆ (31)
358. MILICA NJEŽIĆ (64)
359. NIKOLA NJEŽIĆ (34)
360. RUŽA NJEŽIĆ (49)
361. VAJA NJEŽIĆ (61)
362. DRAGINJA OBRENOVIĆ (66)
363. ANA OBUCINA (55)
364. DARINKA OBUCINA (2)

261. ANKA KRNJAJIĆ (10)
262. BOŠKO KRNJAJIĆ (3)
263. BRANKO KRNJAJIĆ (23)
264. DRAGINJA KRNJAJIĆ (67)
265. DRAGOŠ KRNJAJIĆ (27)
266. DUSAN KRNJAJIĆ (19)
267. ĐURO KRNJAJIĆ (18)
268. ĐURO KRNJAJIĆ (16)
269. ILIJA KRNJAJIĆ (49)
270. ILIJA KRNJAJIĆ (37)
271. JOVO KRNJAJIĆ (30)
272. JOVO KRNJAJIĆ (5)
273. JOVO KRNJAJIĆ (2)
274. JULIKA KRNJAJIĆ (47)
275. LJUBA KRNJAJIĆ (14)
276. MARICA KRNJAJIĆ (20)
277. MARKO KRNJAJIĆ (23)
278. MILKA KRNJAJIĆ (45)
279. MILJA KRNJAJIĆ (43)
280. NIKOLA KRNJAJIĆ (18)
281. STANA KRNJAJIĆ (72)
282. STEVO KRNJAJIĆ (17)
283. TIMO KRNJAJIĆ (48)
284. ANA KUŠIĆ (55)
285. MILOŠ KUŠIĆ (62)
286. DANICA LALIĆ (19)
287. ĐUKA LALIĆ (46)
288. PETAR LALIĆ (48)
289. JOVICA LIČANIN (23)
290. SAVA LICANIN (37)
291. ĐUJA MARINKOVIC (35)
292. KATA MARINKOVIC (49)
293. MILAN MARINKOVIC (16)
294. MILOŠ MARINKOVIC (18)
295. MILOŠ MARINKOVIC (48)
296. STOJAN MARINKOVIC (55)
297. TEODOR MARINKOVIC (38)
298. UROS MARINKOVIC (35)
299. ANA MECAVA (68)
300. JANKO MECAVA (22)
301. JOVO MECAVA (37)
302. MARICA MECAVA (39)
303. MOJICA MECAVA (17)
304. RANKA MECAVA (5)
305. SOKA MECAVA (39)
306. TEŠO MECAVA (50)
307. ANDA MILANKOVIC (22)
308. DUŠAN MILANKOVIC (23)
309. DUŠAN MILANKOVIC (14)
310. DUŠANKA MILANKOVIC (14)
311. ĐURO MILANKOVIC (24)
312. GLIGO MILANKOVIC (72)

365. ĐURO OBUCINA (37)
366. MILOŠ OBUCINA (40)
367. MILJA OBUCINA (41)
368. MIRKO OBUCINA (42)
369. NIKOLA OBUCINA (17)
370. PELKA OBUCINA (24)
371. VLADO OBUCINA (4)
372. KATA OSTIĆ (37)
373. ANA PAVIĆ (36)
374. ANA PAVIĆ (26)
375. DRAGICA PAVIĆ (70)
376. LUKA PAVIĆ (40)
377. LJUBA PAVIĆ (26)
378. MIRKO PAVIĆ (20)
379. SAVA PAVIĆ (39)
380. SOFIJA PAVIĆ (54)
381. SOKA PAVIĆ (18)
382. STEVO PAVIĆ (22)
383. VASAN PAVIĆ (57)
384. JOVO PEJIĆ (67)
385. ANA PETRINJAC (65)
386. ANA PETROVIĆ (58)
387. ANĐA PETROVIĆ (37)
388. BRANKO PETROVIĆ (4)
389. ĐORĐE PETROVIĆ (16)
390. INDIJA PETROVIĆ (15)
391. JOVAN PETROVIĆ (3)
392. JULIA PETROVIĆ (12)
393. MARKO PETROVIĆ (37)
394. MARTA PETROVIĆ (36)
395. MILICA PETROVIĆ (17)
396. ANA PLAVLJANIC (21)
397. ĐUKA PLAVLJANIC (58)
398. MILJA PLAVLJANIC (25)
399. MIRKO PLAVLJANIC (11)
400. DUŠAN POLIMAC (14)
401. JOVO POLIMAC (42)
402. ŽIVKO POLIMAC (50)
403. ANA POPOVIĆ (30)
404. DANICA POPOVIĆ (17)
405. ĐURO POPOVIĆ (22)
406. JELKA POPOVIĆ (40)
407. JOVO POPOVIĆ (41)
408. JOVO POPOVIĆ (19)
409. MARA POPOVIĆ (45)
410. MARICA POPOVIĆ (66)
411. MILE POPOVIĆ (66)
419. MILE POPOVIĆ (39)
413. MILKA POPOVIĆ (65)
414. MIROSLAV POPOVIĆ (15)
415. MIROSLAV POPOVIĆ (23)
416. NADA POPOVIĆ (10)

417. PERO POPOVIĆ (37)
418. PETAR POPOVIĆ (44)
419. SLOBODAN POPOVIĆ (4)
420. SOFIJA POPOVIĆ (67)
421. STEVO POPOVIĆ (30)
422. STOJAN POPOVIĆ (89)
423. TOMO POPOVIĆ (85)
424. STOJA PRALICA (73)
425. ĐURO SARTIJANOVIC (20)
426. JOVO SARTIJANOVIC (45)
427. MARA SARTIJANOVIC (28)
428. MILAN SARTIJANOVIC (30)
429. MILAN SARTIJANOVIC (1)
430. STEVO SARTIJANOVIC (18)
431. BORO SIMIĆ (22)
432. ĐURO SIMIĆ (53)
433. JOVO SIMIĆ (55)
434. SAVA SIMIĆ (53)
435. VOJISLAV SIMIĆ (18)
436. ANA STANIĆ (49)
437. ANA STANIĆ (52)
438. ANDA STANIĆ (27)
439. ALEKSA STANIĆ (31)
440. DANICA STANIĆ (26)
441. DRAGICA STANIĆ (50)
442. DRAGINJA STANIĆ (41)
443. JANKO STANIĆ (37)
444. KUZMAN STANIĆ (6)
445. LJUBAN STANIĆ (15)
446. MARA STANIĆ (33)
447. MARA STANIĆ (8)
448. MATIJA STANIĆ (47)
449. MILICA STANIĆ (17)
450. MILORAD STANIĆ (3)
451. MILOŠ STANIĆ (42)
452. MILOŠ STANIĆ (40)
453. MILJA STANIĆ (47)
454. MILJA STANIĆ (45)
455. MIRO STANIĆ (20)
456. PERO STANIĆ (28)
457. SLAVKA STANIĆ (20)
458. SOFIJA STANIĆ (21)
459. SRETO STANIĆ (16)
460. STANA STANIĆ (57)
461. DRAGINJA ŠIKLIĆ (53)
462. DRAGINJA ŠIKLIĆ (30)
463. ĐURO ŠIKLIĆ (55)
464. GOJKO ŠIKLIĆ (11)
465. ILIJA ŠIKLIĆ (19)
466. JAGODA ŠIKLIĆ (58)
467. MICO ŠIKLIĆ (13)
468. MILKA ŠIKLIĆ (9)

469. NIKOLA ŠIKLIĆ (10)
470. TANASLJE ŠIKLIĆ (21)
471. BOŽO ŠILJAK (27)
472. DRAGICA ŠILJAK (2)
473. DRAGOS ŠILJAK (50)
474. JOVO ŠILJAK (43)
475. LJUBA ŠILJAK (30)
476. MARICA ŠILJAK (20)
477. MICO ŠILJAK (16)
478. MILJKA ŠILJAK (49)
479. NIKOLA ŠILJAK (4)
480. PETAR ŠILJAK (62)
481. SAVO ŠILJAK (17)
482. SOKA ŠILJAK (3)
483. STANA ŠILJAK (21)
484. STANKO ŠILJAK (21)
485. STEVO ŠILJAK (49)
486. STEVO ŠILJAK (27)
487. DANICA TIMARAC (5)
488. DRAGICA TIMARAC (8)
489. ĐURO TIMARAC (26)
490. JOVO TIMARAC (12)
491. MARA TIMARAC (53)
492. DRAGICA TODOROVIC (13)
493. ĐUJA TODOROVIC (72)
494. ĐURO TODOROVIC (30)
495. PERO TODOROVIC (36)
496. STEVO TODOROVIC (42)
497. SVETOZAR TODOROVIC (36)
498. VLADO TODOROVIC (8)
499. ĐURO TRBOJEVIC (17)
500. DMITAR TRIVUNIC (37)
501. IKONIJA TRIVUNIC (8)
502. LAZO TRIVUNIC (33)
503. MILE TRIVUNIC (49)
504. MILJA TRIVUNIC (81)
505. MOJSIJA TRIVUNIC (56)
506. STANA TRIVUNIC (56)
507. STEVANIJA TRIVUNIC (47)
508. TIMO TRIVUNIC (14)
509. MARA TRNINIĆ (70)
510. MILE TRNINIĆ (40)
511. NIKOLA TRNINIĆ (17)
512. STEVO TRNINIĆ (14)
513. DRAGINJA VESELINOVIC (26)
514. MILORAD VESELINOVIC (4)
515. NIKOLA VESELINOVIC (41)
516. VASO VESELINOVIC (19)
517. MILE VLADIĆ (16)
518. JOVO VUKELJA (67)
519. SOFIJA VUKELJA (54)
520. STANKO VUKELJA (22)

- 521. SARA VUKMIROVIĆ (60)
- 522. MILICA ZELENJAK (70)
- 523. MILICA ZELENJAK (72)
- 524. DANICA ZMIJANAC (38)
- 525. ILIJA ZMIJANAC (21)
- 526. JULIKA ZMIJANAC (42)
- 527. ANA ZRENJANIN (57)
- 528. ANICA ZRINJANIN (72)
- 529. ĐURO ZRINJANIN (28)
- 530. ĐURO ZRINJANIN (30)
- 531. GOJKO ZRINJANIN (3)
- 532. GOJKO ZRINJANIN (2)
- 533. ILIJA ZRINJANIN (35)
- 534. JAGA ZRINJANIN (31)
- 535. JAGODA ZRINJANIN (66)
- 536. JAGODA ZRINJANIN (33)
- 537. JOVO ZRINJANIN (25)
- 538. MILE ZRINJANIN (6)
- 539. MILKA ZRINJANIN (70)
- 540. MILJA ZRINJANIN (30)
- 541. MILJA ZRINJANIN (31)
- 542. MIRKO ZRINJANIN (3)
- 543. NIKOLA ZRINJANIN (4)
- 544. PETAR ZRINJANIN (40)
- 545. PROKO ZRINJANIN (34)
- 546. STEVAN ZRINJANIN (72)
- 547. TIMO ZRINJANIN (57)

Naknadno utvrđena imena poginulih i nestalih, a ne nalaze se na spomeniku:

- 548. VUKOSAVA BOSCANIN (9)
- 549. DMITAR ČALIĆ (2)
- 550. RATKO GAĆIĆ (1)

Odbor za izgradnju spomenika palim borcima i žrtvama fašističkog terora

1. Ljuban Gačić, (predsjednik)	18. Mirko Džafić
2. Mirko Mećava, (podpredsjednik)	19. Mile Lalić
3. Mirko Todorović	20. Mojica Ignjatić
4. Gojko Milatović	21. Milan Milanković
5. Čedo Simić	22. Petar Zmijanac
6. Zdravko Kolar	23. Ilija Ignjatić
7. Pero Badinjević	24. Mile Krnjaić
8. Bogdan Jakšić	25. Slavko Todorović
9. Nikola Biuković	26. Vlastimir Mišić
10. Milorad Milanković	27. Stevo Nježić
11. Mirko Dragaš	28. Simo Vukelja
12. Stevo Jurić	29. Petar Božić
13. Nikola Kolar	30. Nikola Jukić
14. Dušanka Kolar	31. Marko Ručnov
15. Dragica Todorović	32. Lazo Božić
16. Dmitar Petrović	33. Stevo Jukić
17. Mirko Marijanović	34. Stevo Ivanišević i 35. Veljko Trivunović

U izgradnji spomenika i štampanju ove brošure pomogli su:

- društveno-političke organizacije i Skupština općine Kostajnica,
- »Elektra« Sisak RJ Kostajnica,
- GRO »Nina Maraković« Kostajnica,
- IPD »Majur« Majur,
- Osnovna škola »Petar Mećava« Dubica,
- »Pounje« tvornica trikotaže Kostajnica,
- PZC Sisak RJ Kostajnica,
- »Radničke novine« Zagreb,
- SIZ odgoja i osnovnog obrazovanja Kostajnica,
- SIZ za fizičku kulturu,
- SIZ za kulturu,
- »Slavija« Zagreb OOUR »Banijapromet« Kostajnica,
- »Slavijatrans« Petrinja,
- SIP »Kozara« OOUR »Transport« Bos. Dubica,
- »Školske novine« Zagreb,
- Šumarija Dubica,
- Šumarija Kostajnica
- TPS Bosanska Kostajnica i
brojni pojedinci i organizacije.

BILJEŠKA O PISCU

ĐORĐE ĐURIĆ rođen je 6. svibnja 1929. godine u selu Kinjačka, kraj Siska. U toku drugog svjetskog rata proveo je pune tri godine u fašističkim logorima u našoj zemlji i u Njemačkoj i Poljskoj.

Po zanimanju je profesor. Sada obavlja dužnost direktora Novinsko izdavačke radne organizacije »Školske novine« u Zagrebu.

Do sada je objavio zbirke pjesama: »Sjećanje«, »Zvijezde ne čitaju poruke«, »Jato crnih ptica«, poemu o Nadi Dimić »Besmrtna kao vječnost«, zbirku pjesama za djecu »Tisuću kišobrana«, poemu o djeci koja su umorena u ustaškom logoru u Sisku »Pedeset mrtvih razreda spava«, dramu za djecu »Gdje borovi šume«, dječiji roman »Najdraža zora« i knjigu uspomena iz logora »Evropom između žica« koja je doživjela dva izdanja.

Pjesme su mu objavljene u knjigama »Poleti pjesmo« (»Radost«, Zagreb), »Stihovi za najmlađe« (»Školska knjiga«), a zastupljena je i u antologiji »Zlatna knjiga svjetske poezije za djecu« (Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb).

Suradnik je brojnih dječjih listova i časopisa. Objavio je više brošura a koautor je priručnika »Sisak i banijski kraj«.

11 2V348

